

Nemški cesar na Dunaju.

Dunaj, 28. novembra. Cesar Viljem je bil danes z malim spremstvom za kratki čas na Dunaju, da se poslovi od mrliča, svojega zvestega prijatelja in zaveznika. Došel je ob 11. uri na severni kolodvor in je bil pričakan na kolodvoru od cesarja Karla, nemškega poslanika grofa Wedel in vsega osebja nemškega poslanstva na najpristronejši način. Pozdrav med cesarjema na kolodvoru je bil izredno priščen. Cesar je s cesarjem Karlom dalje časa živahno govoril. Po sprejemu sta se cesarja peljala v avtomobilu v dvor; prebivalstvo ju je pozdravljalo z velikim veseljem. Na dvoru obiskal je cesar Viljem cesarico Cito v njenih dvoranah in se je podal potem v spremstvu cesarja Karla v dvorno župno cerkev, kjer je cesar Viljem ob krsti Franca Jožefa molil ter tam krasni venec iz belih orhidej z belim trakom s črkami „W. V.“ položil. Ob 9. uri zapustil je cesar Viljem Dunaj, zopet spremljan od cesarja Karla do kolodvora, kjer sta se vladarja pristrone poslovila.

Bolgarski kralj na Dunaju.

K.-B. Dunaj, 28. novembra. (P. K.) Bolgarski kralj biva s prestolonaslednikom in princem Cirilom na Dunaju, da se udeleži pogreba. Kralj se je podal takoj po svojem prihodu v Schönbrunn, kjer je ob krsti pokojnega cesarja dalje časa molil. Kralj je obiskal potem cesarsko dvojico. Venec bolgarskega kralja je iz rož, ki jih je sam kralj v dvornih vrtilih v Sofiji porezal, izbral je najredkejšo cvete. Trak venca nosi napis: „V zvestobi in hvaležnosti“.

Zadnja pot cesarja Franca Jožefa iz Schönbrunna na Dunaj.

Dunaj, 27. novembra. Danes ponoči se je pripeljalo truplo pokojnega cesarja Franca Jožefa iz Schönbrunna v dvorni grad na Dunaju. Zadnjikrat so pozdravljale ulice, po katerih je nekdaj vsak dan v lahmem diru vozila vsem Dunajčanom znana cesarska kočija, ljubljene vladarja, ki se je vračal v grad svojih dedov k večnemu počitku.

Noč je bila mirna in tiha. Dež, ki je ves dan škropil, je ponehal in ogromne množice so se zbirale, da pozdravijo pokojnega cesarja. Ulice, po katerih se je pomikal spreved, so bile odete v bogat žalni kinč, zlasti dolga Mariabilferica se je odela v žalno obleko. Z vsake hiše plapolajo ogromne črne zastave, okna in balkoni so okinčani s črnimi preprogami, mnogi portali imajo črne zavese, v izlozbah so izstavljene cesarjeve podobe, odane od zelenja in črno okrašene. Iz odprtih uličnih svetilk gorijo motni plameni. Zunanja vrata dvornega grada so zastirta z mogočno črno portijero, pred njimi so postavljeni visoki črni obeliski, iz katerih se dvigajo visoki plameni.

Že v prvih večernih urah je napravilo vojaštvo od Schönbrunna do dvornega grada

Slike iz življenja cesarja Franca Jožefa.

Kot cesar je bil nepozabljivi naš Franc Jožef nedosežen; pa tudi kot človek je združeval v svoji osebi vse one krasne lastnosti, ki jih tako redkokdaj v današnjih časih najdemo pri ljudeh tega ali onega stanu. Kdo bi vedel kaj slabega, kaj neprijetnega v človeški naturi tega vzornega moža, ki je nosil na svoji glavi eno najmogočnejših kron sveta? V sledečem hočemo podati nekaj zanimivih, resnih in šaljivih črtic iz cesarjevega življenja.

I. Življenske navade.

Redkokdaj je bilo eno življenje tako noseno od zvestega izpolnjevanja dolžnosti in veselja do dela, kakor življenje cesarja Franca Jožefa. Do smrti je tako rekoč ostal ob pi-

špalir, za katerim se je zbirala nepregledna množica. Na tisoče ljudi je pohitelo zlasti pred schönbrunski grad, za katerega zidovjem so se člani cesarske hiše poslavljali od svojega ljubljene senjorja.

V lesku neštevilnih sveč in žarnic počiva cesarjevo truplo na mrtvaškem odru. Notranja krsta iz črnega baržuna, obrobjena z zlatimi bordurami, je položena v pompozno kovinsko rakev. Proti 10. uri se zberejo cesar in cesarica, člani cesarske hiše ter najvišji dvorni funkcionarji, ki bodo spremlili cesarja v dvorni grad, pred mrtvaškim odrom, dvorna duhovščina pa pristopi in blagoslovi mrliča.

Dvorni kanoniki in telesni slugi dvignejo krsto. Globoko ihtenje nazvočnih spremlja pokojnega cesarja, ko ga ponesejo ven iz sob, v katerih je preživel toliko desetletij v nemurnem delu za blagor svoje države, iz grada, ki mu je bil domovje v srečnih in žalostnih dneh.

Najprej duhovščina s križem, za njo telesni slugi s krsto, ki jo obdaje osem mladih plemičev s svetilkami, za krsto najvišji dvorjanik knez Montenuovo, oba generalna adjutanta: grof Paar in Baron Bolfras, krilni pobočniki in drugi funkcionarji iz cesarjeve družine.

Pred portalom čaka mrtvaški voz. Ravno bije ura na grajskem stolpiču deset, ista ura, katere glas je naznanjal pred dolgimi desetletji malemu fantku Francu Jožefu, da je treba opustiti igro v vrtu in se vrniti k učenju, ko zapušča spreved schönbrunski grad.

Na čelu jezditra dva dvorna hlevarja s svetilkami, njima sledi eskadron kavaljerije. Za vojaštvom vozi kočija z dvornimi slugi, nato dvorni komisar na črno odetem konju, zopet dva cesarska hlevarja s svetilkami, katerima sledijo 4 šesterovpredne dvorne žalne gala-kočije.

V prvi se vozijo krilni pobočniki, v drugi oba generalna adjutanta, v tretji oba najvišja cesarska komornika, v četrti najvišji dvorjanik knez Montenuovo. Tem kočijam sledi mrtvaški voz, pred katerim jezditra dva v črno odeta dvorjanika.

Mrtvaški voz je popolnoma zavrt v črno, ob straneh gorijo svetilke. Vanj je vpreženih osem velikih vrancev. Na desni strani voza koraka osem gardistov trabantske telesne straže, 8 gardnih jezdecev in 6 telesnih lakajev s svetilkami, na levi strani osem kr. ogrskih telesnih gardistov, 8 gardnih jezdecev in 6 lakajev s svetilkami. Za mrtvaškim vozom jezdi 6 arsijskih gardistov in 6 ogrskih telesnih gardistov na črnih konjih. V dveh kočijah sledijo truplu svojega cesarskega gospoda njegovi telesni slugi. Spreved zaključuje eskadron konjenice.

V globoki ginjenosti pozdravlja množica ljubljene cesarja na zadnji poti. Mračno odmeva v nočni tišini peket konjskih kopit... Čez Mariabilferico in Ring se pomika spreved.

Proti 11. uri zaropotajo odsekano in zamolklo vojaški bobni v cesarskem gradu in

salmi mizi in izpolnjeval vladarske svoje dolžnosti. V svojem življenju je bil izredno enostaven in natančen. Tako si je tudi utrdil svoje truplo in dosegel vkljub napadam vseh mogočih boleznih patrilhalčno starost. Kolikokrat so se skrbni Dunajčani čudili, da se je cesar vkljub najhujšem mrazu v odprti kočiji od Schönbrunna v svojo dunajsko palačo vozil. Vprašali so večkrat, ali ni nikogar v najbližji cesarjevi okolici, ki bi vladarja svaril pred tako neprevidezjo; do 70. leta njegove starosti bi se tudi nikdo ne upal tega storiti; kajti cesar je bil izredno utrjen. Šele v zadnjih petih letih je postal cesar previdnejši, to pa zlasti na prošnjo svojih zdravnikov. Krasni dokaz svoje utrjenosti je podal cesar na svojem potovanju v Bosno l. 1910. Velike težave tega potovanja pri njemu niso pustile skoraj nobenega sledu. Še po svojem prvem obisku ranjencev v Augartenu dne 19. septembra 1914 šel je v mrzle deževju skozi

skozi velika zunanja vrata se približa mrtvaški voz takozvanemu veleposlaniškemu stopnišču. Najvišji dvorni funkcionarji, gardni kapitani, ogrski dvorni maršal, cesarski morniki in duhovščina pričakujejo tu svojega gospoda ter ga spremito v črno drapirano dvorno cerkev.

Nepopisno turobna milina „Misera“, ki so ga zapeli dvorni pevci, je spremlila mrliča v cerkev.

Tam so dvignili lakaji krsto na mrtvaški oder, duhovščina jo je še enkrat blagoslovila in spremstvo je zapustilo cerkev in grad. Proti pol 12. uri so se cerkvena vrata zapila v nočni tišini odmevajo koraki vojaških straž...

Tako je bil naš ljubljani Franc Jožef na Dunaju pokopan. Pogreb sam se je vršil v četrtek 30. junija; o njem bomo še v prihodnji številki poročali.

Cesar Karl I.

Po tako nepričakovani smrti ljubljene našega očeta in vladarja Franca Jožefa I. prevzel je dosedanja nadvojvoda Karl Franc Jožef avstro-ogrski prestol kot cesar Karl I. Mladi naš vladar je od vseh narodov te monarhije z velikim navdušenjem pozdravljen in vse mu hoče s prav avstrijsko udanostjo dokazati, da ve ceniti veliko, težavno njegovo nalogo. Karl I. je prevzel dedščino starosti vseh vladarjev velikega pokojnika Franca Jožefa. Prevzel je to dedščino sredi v vojni, kakor jo svet doslej ni videl in ni razumel.

Kaiser Karl von Oesterreich.

In izvršil bode to dedščino z enerzijsko mladostjo, ki je postala v tej vojni jeklena in katere zmagovito navdušenje ne more ničesar za-

park in le nevoljno je dovolil, da so mu ogrožili plašč. Bil je mož-vojak!

II. En dan iz cesarjevega življenja.

Cesar je vstajal jako rano. Dan je pričel zanj že ob 4. uri zjutraj, pozimi pol ure, v zadnjih letih pa eno uro pozneje. Pol ure potem, ko je cesar vstal, vzel je prvi zajutrek, ki je obstal iz čaše kave in „kifelcev“; kar je pričela vojska, imel je namesto tega pe-civa beli, za starega vladarja posebno pečen kruh. Potem je bival cesar okoli ene ure dolgo ob pisalni mizi. Točno ob 1/7. uri zjutraj je nastopil svoj jutranji izprehod. Ob 1/8. uri bil je cesar zopet v svoji delavni sobi. Medtem je že prišla pošta, ki je cesar večinoma sam odprl in pričel delati. Ob 9. uri je vzel drugi zajutrek, ki je obstojal iz čaše juhe in nekaj mesa. Ako niso bile avdijence, ostal je cesar potem do kosila v svoji delavni sobi.

ovce, 414
mrt-
stop-
ardni
i ko-
jega
rano
a, ki
rliča
vaški
ovila
grad,
orla;
ž...
f na
vršil
šele

Mi vsi, ki čutimo iz vsega srca s to vestno, nerazrušljivo in nepremagljivo Avro, želimo Božji blagoslov novemu našemu vladarju, ki ima tako težka in vendar tako črna dela bodočnosti pred seboj. Bog ohrani našega cesarja Karla I. Mi mu bomo dali pošteno avstrijsko zvestobo in bode s svojim srcem, pa tudi s svojo krvjo dali veličastni njegov prestol. Z isto ljubečino, kakor smo stali okoli pokojnega kralja starčka, ki nas je moral zapustiti, da da bi videl tako vroče zaželenega miru, isto ljubečino stali bomo vedno za svojega novim cesarjem. Bog ohrani in obvari naša I.!

Iz najvišje dvorne službe.

Cesar je imenoval kneza Montenuovo, najvišjega dvorjanika cesarja Franca Jožefa, svojega prvega najvišjega dvorjanika ter je s posebnim lastnoročnim pismom podelil v priznanje njegovih dosedanjih zaslug velikega križa reda sv. Štefana; drugega najvišjega dvorjanika je imenoval barona birstež zunanjega ministra grofa Berchtholda, za najvišjega komornika grofa Brzezie-Lanckoronskega, za najvišjega dvornega maršala grofa Zichyja, za najvišjega konjarja kneza Palfyja ab Erdöda, za ogrskega dvornega maršala grofa Trenchena, za najvišjega lovca grofa Thun-Hohensteina in za najvišjega ceremonijarja grofa Choloniewskega-Miszko. Dunajski listi poročajo, da je cesar podelil v službi dosedanjega ravnatelja kabinetne pisarne barona Schiessla. Cesar je nadalje potrdil v dosedanjih službah tudi oba generalna pobočnika pokojnega vladarja, grofa Raara in barona Bolfras, imenoval pa je, kakor se zatrjuje, dosedanjega predstojnika svoje komore princa Zdenka Lobkovića za tretjega generalnega pobočnika.

Visoka vojaška odlikovanja.

K.-B. Dunaj, 27. novembra. Iz vojnega uradnega poročila: Armadni poveljnik feldmaršal nadvojvoda Friedrich je izdal tole vrhovno armadno povelje:

Vojaki!

Njegovo c. in. kr. apostolsko Veličanstvo mi je podelil velik križ reda Marije Terezije ter imenoval mojega preizkušenega sodelavca generalobersta barona Conrada za feldmaršala.

Ta izraz najvišje milosti velja Vam vsem, Vaši junaški vztrajnosti, Vašim hrabrim dejanjem v težkem boju za moč in obstoj naše drage domovine, je najvišje priznanje dosedanjih sijajnih činov armade in brodograditve. Pokazimo se vredne najvišjega zaupanja, vztrajajmo in storimo svojo dolžnost tako dolgo, da bo izvojevan zmagoviti mir. Bog vam bil z nami, ostal bo z nami!

Feldmaršal nadvojvoda
Friedrich

K.-B. Dunaj, 27. novembra. Cesar Karl

Išchlu je bilo kosilo po navadi na verandi skupno z družino; udeležile so se namreč kraljica cesarjeve hčerke princesinja Gisela in nadvojvodinja Valerija, nadvojvodinja Ella in ostali člani cesarske družine, službeni oficirji in dame. Pozimi je bilo kosilo šele ob uri popoldne. Pri kosilu je jedel cesar štiri do pet jedi z dobrim tekom. Prav rad je pil nekaj bavarskega piva ali čašo bordó-vina. Po kosilu je cesar zopet delal. Predno je šel spat, jedel je cesar še kos kruha z mesom in kislo mleko.

III. Najljubša jed cesarja. — Cesar kot kadilec.

Najraje je jedel cesar dunajske močnate jedi, karote, ostrige in kavijar ter "Frankfurter"-klobasice, po katere je v neko staro dunajsko gostilno pošiljal. Paradižnikov ni maral. Prav rad je cesar kadil. Ljubljeno "viržinko" je moral sicer že pred leti opu-

je poslal nadvojvodi Evgenu sledeče lastnoročno pismo:

Ljubi gospod stričnik navojvoda Evgen!

V najpopolnejšem hvaležnem priznanju Vaših kot voditelj armadne fronte pred sovražnikom Mi izkazanih odličnih služb, Vas ljubega imenujem za feldmaršala.

Dunaj, 13. novembra 1916.

Karl.

Umrlega cesarja generalna adjutanta generalna polkovnika grof Paar in baron Bolfras sta dobila vojaški zaslužni križec I. razreda z vojno dekoracijo; vojni minister generalni polkovnik baron Kroatin je dobil veliki križec reda sv. Štefana; domobranska ministra generalna polkovnika baron Georgi in baron Hazai sta dobila znak posebnega cesarjevega pohvalnega priznanja. Veliki admiral Anton Haus je dobil veliki križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

Tschirschky †.

V zadnji številki že smo poročali, da je na Dunaju umrl nagle smrti velezaslužni nemški poslanik Heinrich von Tschirschky und Bögendorff. Pokojnemu državniku je v veliki meri zahvaliti prijateljsko razmerje med našo monarhijo in Nemčijo, katero je ravno v tej grozoviti vojni rodilo tako lepe uspehe.

Heinrich von Tschirschky und Bögendorff

Tschirschky bil je rojen leta 1855. Leta 1883 je kot aspirant stopil v diplomatsko službo. Od leta 1884 je deloval kot ataše v Konstantinoplu in Atenah. Pozneje je postal legacijski tajnik v Teheranu in še v jeseni istega leta poslaniški tajnik na Dunaju. Leta 1900 je bil imenovan za cesarskega poslanika v Luxemburgu, leta 1906 pa za državnega tajnika v zunanji službi. Konečno postal je nemški cesarski poslanik na Dunaju, kjer ga je sedaj smrt iztrgala njegovemu plodonosnemu delu. Spomin na tega vrliga, poštenega, zvestega nemškega državnika ostane nevenljiv.

Svetovna vojska.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 24. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Vzhodno od Orsove bil je

stiti. Ali po drugem zajutrkju je kadil vedno še rad eno lahko havana-cigaro, po kosilu pa eno ali dve močnejši cigari.

IV. Cesar kot stari oče.

Kadar je cesar svoje delo izvršil, se je zabaval na lovu ali pa pri svojih vnukih. Znano je, s kako ljubečnijo so bili otroci nadvojvodinje Valerije svojemu cesarskemu starem očetu vdani. Prišli so v Schönbrunn mnogokrat v njegovo delavno sobo, ko je še delal. Cesar je dal otrokom potem papir in svinčnike, da so se sami zabavali, dokler ni bil s svojim delom gotov. Otročki so se vsedli na tepih in so pisali ter slikali, da bi starega očeta ne motili. Kadar je imel cesar časa, se je z deco zabaval in smejal, pustil se je z njo tudi fotografirati. Ena teh fotografij je svetovno znana. Posebno veselje je imel cesar, kadar je božični večer in krogu svoje družine preživel.

sovražnik vržen. Tudi Turn-Severin je v naših rokah. Preko Craiove prodirajoče čete so dosegle reko Alt. V pokrajini Rimnik-Valcea se nasprotnik še vedno ljuto upira. — Fronta princa Leopolda. Naš letalni lajtnant Popelak bil je pri nekem poizvedovalnem poletu severno od Brody od treh ruskih bojnih letalcev napaden. Pogнал jih je v beg in jih prisilil, da so se morali za njih črtami dol spustiti.

Italijansko bojišče. Po izboljšanju skrajno neugodnega vremena zadnjega tedna se je artiljerijski boj v večih oddelkih, zlasti na kraški visoki planoti zopet pričel, brez da bi se doslej do večje ljutosti razvil.

Južno-vzhodno bojišče. V okolišču c. in k. čet nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Orsova in Turn-Severin zavzeta.

Nemško uradno poročilo od
petka.

K.-B. Berlin, 24. novembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Severno od reke Ancre je zapričel popoldne močni ogenj, ki je segal tudi na južni breg. Več napadov Angležev ni nikjer naših postojank doseglo: večinoma so se z izgubami že v našem zatvornem ognju razbili.

Vzhodno bojišče. Na zapadni strani Rumunske je odpor zlomljen. **Zavzeli smo Orsovo in Turn-Severin.**

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Na desnem krilu Dobrudša-fronta bile so ruske sile s sunkom bolgarskih čet iz prednjega ozemlja naših postojank nazaj vržene. Ob Donavi boji. — Makedonska fronta. Med jezerom Prespa in Cerno močni artiljerijski ogenj. Delni sunki sovražnika severno-zapadno od Monastirja in pri Makovi so se izjalovili.

Prvi generalvartirmojster
Ludendorff.

Več rumunskih bataljonov odrezanih.

Avstrijsko uradno poročilo od
sobote.

K.-B. Dunaj, 25. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Severno-vzhodno od Turn-Severina se **tam odrezani rumunski bataljoni** še ljuto branijo. Na spodnjem Altu dosegle so nemške čete vzhodno obrežje. Severno od Rimnik-Valcea je napad naših in nemških čet zopet napredoval. Vjeli smo 3 oficirje in 800 mož. Neki sovražni napad v pokrajini od Bekasa je ostal brez-uspešen.

Italijansko bojišče. Neko močno letalno brodogrje metalo je na kolodvor in sovražna taborišča od Primolana veliko število bomb z dobrim učinkom. Vsa letala

V. Cesar prijatelj otrok.

Tudi druge, tuje otroke je cesar prav iz srca ljubil. Nič ga ni bolj ganilo, kakor otroški klici: „Der Kaiser kommt!“, ki so se začuli, kadar ga je dunajska mladina v njegovi kočiji na cesti opazila. Nikdar ni bil truden, zahvaljeval se deci za njene pozdrave. V pokrajini Redtenbacha, katero si je cesar enkrat ogledal, padel je neki 4-letni deček v globočino. Cesar je šel preko 5 metrov široko skalo in prijel otroka, ki je visel na neki koronini nad prepadom. Matič otroka, neka delavčeva žena, je bila vesela, ko je čula, da je sam cesar njenemu sinčku življenje rešil.

VI. Cesar lovec.

Največje veselje je imel pokojni cesar z lovom. Bil je lovec v pravem zmislu besede, ne pa mesar. Zato je streljal najraje jelena ali pa divje koze. Oblečen je bil v zgornjo-stajerski noši z „irhastimi“ hlačami in potla-